

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25CoP/1/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4112212207
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 03. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dušan Harbuta
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2013:4112212207.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Dušana Harbutu a členov senátu JUDr. Ingrid Doležajovej a JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa: L. N., nar. XX. XX. XXXX, bytom M., L. dolina XX, zastúpený Mgr. Štefanom Slováčikom, advokátom so sídlom Nitra, Farská 34, proti odporcovi: I. Q. N., nar. XX. XX. XXXX, bytom M., K. XXX/XX, o zvýšenie výživného na plnoleté dieťa, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 26. 09. 2012 č. k. 11P/112/2012-140, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa p o t v r d z u j e.

Navrhovateľovi nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zvýšil vyživovaciu povinnosť odporcu voči navrhovateľovi zo sumy 2.700,-Sk (89,62 eura) na sumu 220 eur mesačne, počnúc dňom 11. 04. 2012, ktorú je povinný platiť k rukám navrhovateľa vždy do 15-teho dňa príslušného mesiaca vopred. Tým zmenil rozsudok Okresného súdu Nitra zo dňa 12. 10. 2005 č. k. 13P/133/2005-20 vo výroku o výživnom. Zročné výživné za obdobie od 11. 04. 2012 do 30. 09. 2012 v sume 566,60 eura zaviazal odporcu zaplatiť v mesačných splátkach po 20 eur spolu s bežným výživným pod stratou výhody splátok počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku. O trovách konania rozhodol tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Svoje rozhodnutie právne oprel o ust. § 62 ods. 1-3, § 76 ods. 1, § 77 ods. 1 a § 78 ods. 1 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len Zákon o rodine). Na základe výsledkov vykonaného dokazovania mal za preukázané, že vyživovacia povinnosť odporcu voči navrhovateľovi naďalej trvá, keďže tento je študentom dennej formy štúdia na vysokej škole a nie je schopný sám sa živiť. Mal za to, že výdavky na strane navrhovateľa sa v porovnaní so stavom v roku 2005, kedy bolo výživné na neho upravené naposledy na sumu 89,62 eura mesačne podstatne zvýšili. Pribudli mu výdavky cestovného na medzimestskú dopravu, na MHD, výdavky súvisiace so štúdiom, stravovaním, ošatením, ako i s voľným časom. Tieto výdavky navrhovateľa označil za opodstatnené, poukazujúc, že časť výdavkov znáša jeho matka za pomoci jej priateľa a svojej matky, s ktorými navrhovateľ žije v spoločnej domácnosti. Konštatoval, že matka, ktorá je v súčasnosti nezamestnaná, kryje výdavky navrhovateľa len z výživného a z prídavkov na navrhovateľa, pričom jej finančne musia pomáhať priateľ a jej matka, poberajúca starobná a vdovský dôchodok. V tejto súvislosti uviedol, že matka by mala zodpovednejšie pristupovať k existencii jej vyživovacej povinnosti k dvom deťom, t. j. snažiť sa uplatniť sa na trhu práce pracovným zaradením, nakoľko je už dlhodobo evidovaná ako nezamestnaná. Zároveň však na strane matky zohľadnil, že pre navrhovateľa zabezpečuje denne bežné potreby, ako i stravovanie a domáci

servis. Na strane odporcu zmenu pomerov vzhliadol v náraste jeho príjmu, pričom mu nepridala žiadna vyživovacia povinnosť. Navyiac odporca je vlastníkom nehnuteľností, a to bytu a dvoch motorových vozidiel. Na okolnosť, že odporca má finančný záväzok voči banke neprihliadol, nakoľko tento záväzok má popri výživnom až druhoradý charakter. Vychádzajúc z odôvodnených potrieb navrhovateľa, ako i majetkových pomerov odporcu dospel k záveru, že majetkové pomery odporcu umožňujú, aby prispieval navrhovateľovi na výživu sumou 220 eur mesačne. Zročné výživné za obdobie od 11. 04. 2012 do 30. 09. 2012 v sume 566,60 eura súd povolil odporcovi splácať v mesačných splátkach po 20 eur spolu s bežným výživným pod stratou výhody splátok. Rozhodnutie o trovách konania založil na ust. § 142 ods. 2 OSP a pre čiastočný úspech každého z účastníkov v konaní rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie odporca, domáhajúc sa ním jeho zmeny a zvýšenia jeho vyživovacej povinnosti voči navrhovateľovi na sumu 180 eur mesačne, počnúc dňom 11. 04. 2012 a povolenia splátok zročného výživného v sume po 20 eur mesačne. Dôvodil, že súd prvého stupňa nedostatočne skutkovo a právne vec posúdil. Mal za to, že mesačné náklady navrhovateľa, s výnimkou životného poistenia, ktoré nepatrí medzi bežné náklady, činia sumu 228 eur. Súd prvého stupňa podľa jeho názoru v odôvodnení rozhodnutia nadbytočne podrobne vyčíslil náklady ďalšieho syna matky navrhovateľa, nakoľko tieto náklady platí otec dieťaťa, s ktorým matka žije v spoločnej domácnosti. Poukázal, že matka bola zamestnaná na dobu neurčitú v Nitrianskom samosprávnom kraji, pričom pracovný pomer ukončila na vlastnú žiadosť, a teda vzdala sa zamestnania a slušného príjmu a necháva sa živiť jej priateľom a svojou matkou. Takýto postoj označil za bezohľadný a nezodpovedný. Mal za to, že matka vzhľadom na vek navrhovateľa už nenahrádza svoju vyživovaciu povinnosť osobnou starostlivosťou. Vytkol súdu prvého stupňa, že sa nezoberala skutočnosťou, že matke vyhovuje jej situácia, pričom ani nepreukázala, že by si hľadala zamestnanie. Namiesto hľadania si zamestnania núti navrhovateľa, aby žiadal neprímerane vysoké výživné. Záverom poukázal, že navrhovateľovi dobrovoľne platil výživné v sume 120 eur od 01. 01. 2012 a okrem toho mu dával i peniaze a hodnotné dary. Uzavrel, že síce sa mu od poslednej úpravy výživného na navrhovateľa zvýšil príjem, rovnako sa mu však zvýšili i náklady na výživu mal. P., ktorá v súčasnosti navštevuje 7. ročník základnej školy a má veľmi vážne zdravotné problémy, s ktorými sú spojené značné náklady, a to cestovné, výživové doplnky, strava bohatá na vitamíny, častejšie opotrebenie šatstva v súvislosti s nosením korzetu, plavecký výcvik, rehabilitácie, návštevy čelustného ortopéda a podobne.

Navrhovateľ vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že odvolanie odporcu obsahuje rovnaké argumenty, s ktorými sa súd prvého stupňa vo svojom odôvodnení rozhodnutia už dostatočným spôsobom vysporiadal. Mal za to, že príjem odporcu sa oproti poslednej úprave výživného podstatným spôsobom zvýšil a jeho celkové majetkové pomery s prihliadnutím i na jeho ďalšiu vyživovaciu povinnosť k mal. P. plne odôvodňujú zvýšenie výživného. Vychádzajúc z ust. § 62 ods. 4 Zákona o rodine konštatoval, že jeho matka si plní vyživovaciu povinnosť voči oboch deťom formou osobnej starostlivosti a uspokojovania ich bytových potrieb, pričom miera vyživovacej povinnosti rodičov voči tomu istému dieťaťu nemusí byť rovnaká. Preto aj v prípade, ak by boli možnosti oboch rodičov približne rovnaké, čo v danej veci nie sú, súd zaviaže toho z rodičov, ktorý sa o dieťa osobne nestará na plnenie vyživovacej povinnosti v miere vyššej než zodpovedá polovici preukázaných oprávnených potrieb dieťaťa. Tvrdenia odporcu, ktorými spochybnil súčasnú nezamestnanosť jeho matky a výšku a spôsob úhrady jej výdavkov týkajúcich sa bývania, vedenia domácnosti, uhrádzania potrieb členov rodiny označil za irelevantné. Zvlášť, keď matka zabezpečuje vyživovaciu povinnosť voči nemu aj iným spôsobom než finančne. Opierajúc sa o ust. § 62 ods. 1-3, 5 Zákona o rodine uzavrel, že nie je schopný sám sa živiť a ako nezaopatrené dieťa je odkázaný výživou na svojich rodičov, pričom má právo podieľať sa na ich životnej úrovni.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP) a viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa (§ 213 ods. 1 OSP) prejednal odvolanie odporcu bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP s verejným vyhlásením rozhodnutia pri splnení si povinnosti upravenej v ust. § 156 ods. 3 OSP a dospel k záveru, že odvolanie odporcu nie je dôvodné.

Predmetom tohto konania je návrh navrhovateľa, doručený súdu prvého stupňa dňa 11. 04. 2012 na zvýšenie vyživovacej povinnosti odporcu zo sumy 89,62 eura mesačne na sumu 280 eur mesačne, počnúc dňom podania návrhu.

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Vyššie citované zákonné ustanovenia vyjadrujú zásadu, že k zmene dohôd a súdnych rozhodnutí o výživnom môže dôjsť len na základe zmeny pomerov. Táto sa zisťuje porovnávaním okolností dôležitých pre určenie výživného tak v čase skoršieho, ako aj nového rozhodovania súdu. Predpokladom zmeny právoplatného rozhodnutia o výživnom je však závažnejšia zmena pomerov, ktorou sa rozumie len zmena tých okolností na strane či už oprávneného alebo povinného, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom. Takouto zmenou pomerov môže byť zvýšenie nákladov dieťaťa v súvislosti s pribúdajúcim vekom, s fyzickým vyspíevaním, formami prípravy na budúce povolanie, ako aj zmena v možnostiach povinného plniť si vyživovaciu povinnosť v doterajšom rozsahu. V tomto prípade pôjde o rozšírenie alebo zúženie vyživovacích povinností povinného, jeho invaliditu, alebo také zvýšenie či zníženie (odôvodnený pokles) jeho zárobku či iných príjmov, prípadne ostatného majetku, ktoré ovplyvní celkovú situáciu povinného, a to nielen na krátky čas.

Súd pri rozhodovaní o zmene výživného musí nielen celistvo zhodnotiť zmeny v pomeroch účastníkov, ale taktiež prihliadnuť aj na vývoj životných nákladov za obdobie, ktoré uplynulo od vydania posledného rozhodnutia o výživnom, tzv. valorizačnú klauzulu zakotvenú v ust. § 78 ods. 3 Zákona o rodine. Rovnako tak musí vychádzať zo všeobecného ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého sa pri rozhodovaní o výživnom prihliada na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Odôvodnené potreby dieťaťa závisia predovšetkým od jeho veku, zdravotného stavu, fyzickej a duševnej vyspelosti, obsahu a spôsobu jeho prípravy na budúce povolanie, od hodnoty jeho majetku, prípadne od výšky vlastných príjmov dieťaťa a sú bezprostredne ovplyvňované schopnosťami, možnosťami, ako aj majetkovými pomermi rodičov. Ak sú tieto obmedzené, sú odôvodnenými len bežné potreby dieťaťa, ktoré nepresahujú obvyklú základnú mieru všetkých potrieb nevyhnutných pre život kultúrneho človeka. V opačnom prípade odôvodnenými sú aj ďalšie potreby dieťaťa, vrátane tvorby úspor, ktoré síce nie sú nevyhnutné, ale so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu prospešné pre všestranný vývoj dieťaťa. Výživné pre dieťa teda slúži nielen na uspokojovanie všetkých jeho odôvodnených hmotných potrieb (jedlo, ošatenie, obuv a pod.), ale aj ďalších potrieb dôležitých pre výchovu a vývoj dieťaťa (vzdelávanie, príprava na povolanie, kultúrne, športové potreby, rekreačné potreby, tvorba úspor a pod.). Pre určenie výšky výživného pre dieťa sú rozhodujúce reálne zárobkové možnosti, schopnosti a majetkové pomery každého z rodičov, ktoré sú dané nielen ich subjektívnymi vlastnosťami, ale aj okolnosťami objektívneho charakteru. V tejto súvislosti je významné i ust. § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine, ktoré zakotvuje, že na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Navyše súd prihliada i na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará a rovnako tak berie do úvahy prídavky na deti, ktoré sa sčasti podieľajú na úhrade potrieb detí.

V preskúmvanej veci súd prvého stupňa vo svetle zhora popísaných záverov a v intenciách citovaných zákonných ustanovení i zisťoval zmenu pomerov na strane všetkých účastníkov konania, ku ktorej došlo od posledného rozhodovania o výživnom. V tomto smere dostatočne zistil skutkový stav veci a vyvodil z neho i správny právny záver. Nakoľko odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia s poukazom na ust. § 219 ods. 2 OSP sa obmedzuje len na skonštatovanie jeho správnosti. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia len dodáva, že posledná úprava výživného na navrhovateľa bola realizovaná rozsudkom Okresného súdu Nitra zo dňa 12. 10. 2005 č. k. 13P/133/2005-20, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 03. 11. 2005 a ktorým bola vyživovacia povinnosť odporcu na vtedy mal. navrhovateľa zvýšená zo sumy 2.100,-Sk (69,71 eura) na sumu 2.700,-Sk

(89,62 eura) mesačne, počnúc dňom 01. 06. 2005. V tej dobe súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z mesačného príjmu otca vo výške 25.891,-Sk (859,42 eura) podľa potvrdenia predloženého zo strany zamestnávateľa. Matka bola v tom čase nezamestnaná, poberala dávku v hmotnej núdzi vo výške 470-Sk (15,60 eura) mesačne. Vyživovaciú povinnosť mala vtedy k mal. navrhovateľovi a k mal. L. K., nar. XX. XX. XXXX, pochádzajúceho z jej spolužitia s I. K., ktorému bola rozsudkom Okresného súdu Nitra zo dňa 18. 07. 2002 č. k. 11Nc/424/2002-6 uložená povinnosť prispievať na výživu mal. L. sumou 2.000,-Sk (66,39 eura) mesačne. Odporca mal v tom čase vyživovaciú povinnosť okrem navrhovateľa i k plnoletej M., ktorá študovala na vysokej škole a k mal. P. N., nar. XX. XX. XXXX, pochádzajúcej z jeho terajšieho manželstva s V. N., ktorá v tom čase dosahovala čistý mesačný zárobok 11.000,-Sk (365,13 eura). V súčasnosti okruh vyživovacích povinností na strane matky zostal zachovaný, matka je od 01. 06. 2011 evidovaná na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra po tom, ako ukončila pracovný pomer so zamestnávateľom- Nitriansky samosprávny kraj dohodou dňa 31. 05. 2011. Poberá prídavky na navrhovateľa a mal. L. K. vo výške 22,54 eura na každého z nich. Jej priateľ L. K. poberá výsluhový dôchodok vo výške 1.343,49 eura mesačne a má vyživovaciú povinnosť k mal. L. C., nar. XX. XX. XXXX, ktorému prispieva na výživu sumou 270 eur mesačne. Pokiaľ ide o odporcu, tomuto odpadla vyživovacia povinnosť voči dcére M. N., ktorá po ukončení vysokoškolského štúdia nadobudla schopnosť sama sa živiť. Naďalej pracuje v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Nitre- Chrenová ako príslušník Zboru väzenskej a justičnej stráže, kde dosahuje priemerný mesačný netto zárobok vo výške 1.330,56 eura. Pokiaľ ide o majetkové pomery otca, týmito sa súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí obšírne a dôsledne zaoberal a správne ustálil, že jeho majetkové pomery sa výrazne zmenili v rozšírení majetku. Odvolací súd si jeho závery v tomto smere osvojuje, na tieto v podrobnostiach poukazuje a preto ich duplicitne opakovať nebude. Navrhovateľ v čase posledného rozhodovania bol študentom 1. ročníka Gymnázia v školskom roku 2005/2006. V súčasnosti je poslucháčom 1. ročníka dennej formy magisterského študijného programu na Trnavskej univerzite v Trnave, Právnickej fakulte v študijnom odbore právo.

S ohľadom na vyššie popísané zistenia v preskúmvanej veci preto niet sporu o tom, že vyživovacia povinnosť odporcu voči navrhovateľovi naďalej trvá a že od posledného rozhodovania o výživnom došlo k podstatnej zmene pomerov účastníkov konania, odôvodňujúcej zvýšenie vyživovacej povinnosti odporcu voči navrhovateľovi. U navrhovateľa zmena pomerov bola spôsobená uplynutím 8-ročného obdobia od posledného rozhodovania o výživnom, čo viedlo k prirodzenému nárastu jeho potrieb a životných nákladov v súvislosti s fyzickým vyspíevaním navrhovateľa, pričom zmena pomerov u neho je zvlášť zvýraznená i nástupom navrhovateľa na vysokoškolské štúdium. Životné náklady navrhovateľa tak bezpochyby vzrástli, ktoré skutočnosti ako všeobecne platné nie je potrebné ani bližšie dokazovať, pričom túto skutočnosť nespochybnil ani samotný odporca, keď súhlasil s plnením si svojej vyživovacej povinnosti voči navrhovateľovi v sume 180 eur mesačne. Obdobne zmena pomerov bola zaznamenaná i na strane odporcu, keď u neho došlo k výraznému zvýšeniu jeho zárobku a v zúžení okruhu jeho vyživovacích povinností, keď mu ubudla vyživovacia povinnosť k plnoletej M. N.. Pokiaľ ide o matku, u nej výraznejšia zmena pomerov nenastala, keď i v súčasnosti je nezamestnaná. V súvislosti s jej vyživovaciou povinnosťou k navrhovateľovi je však potrebné zdôrazniť, že svoju vyživovaciú povinnosť k navrhovateľovi vyvažuje svojou osobnou starostlivosťou, nakoľko s ňou navrhovateľ žije v spoločnej domácnosti, a teda fyzicky sa podieľa na úhrade jeho nákladov, pričom je nesporné, že majetkové pomery matky nie sú takého rozsahu ako u odporcu. Posudzujúc tak zistené zárobkové a majetkové pomery všetkých účastníkov v ich vzájomnej súvislosti odvolací súd v zhode s právnym názorom súdu prvého stupňa dospel k záveru, že týmto zodpovedá určenie vyživovacej povinnosti odporcu voči navrhovateľovi na sumu 220 eur mesačne. Výživné v takomto rozsahu totiž plne zohľadňuje zárobkové možnosti a schopnosti oboch rodičov, ako i odôvodnené potreby navrhovateľa, pričom je nesporné, že súdom prvého stupňa zvýšené výživné pokrýva len nevyhnutné odôvodnené potreby navrhovateľa, t. j. ktoré nepresahujú obvyklú základnú mieru všetkých potrieb nevyhnutných pre život kultúrneho človeka. Ostatné výdavky navrhovateľa, bývanie, stravovanie mimo internátu, zabezpečenie nepravidelných potrieb, napr. laptopu, výlety a ďalšie nie sú pokryté určeným výživným, keďže to pokrýva len jeho najnevyhnutnejšie potreby navrhovateľa spojené so štúdiom, stravné v škole, dopravu, internet a mobil v minimálnom rozsahu. Ostatné výdavky hradí matka, bez ohľadu na to, či má príjem z pracovného pomeru alebo nie, preto odvolací súd námietku otca na zistenie, prečo ukončila pracovný pomer nepovažoval za právne významnú. Určené výživné plne zodpovedá nielen zákonnej úprave, ale i zásade rovnakej životnej úrovne detí a rodičov. Berúc do úvahy i životné náklady odporcu, je dôvodný záver, že plnením si vyživovacej povinnosti v rozsahu určenom súdom prvého stupňa, s prihliadnutím i na jeho ďalšie

vyživovaciú povinnosť k mal. P., nebude ohrozená jeho vlastná výživa a ani chod jeho domácnosti Súd prvého stupňa takto pri svojom rozhodovaní zohľadnil všetky právne významné atribúty ako na strane navrhovateľa, tak i na strane odporcu, pričom i počiatok zvýšenia vyživovacej povinnosti odporcu určil v súlade s ust. § 77 ods. 1 Zákona o rodine, t.j. odo dňa podania návrhu. Rovnako tak správne stanovil i výšku zročného výživného a podmienky jeho zročnosti, postupujúc v súlade s ust. § 160 ods. 1 OSP.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil podľa § 219 ods. 1 OSP, keď súd prvého stupňa vo veci dostatočne zistil skutkový stav a vyvodil z neho i správny právny záver.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 OSP tak, že v odvolacom konaní úspešnému navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keďže navrhovateľ v tomto smere návrh nepodal.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.